

ÎNĂLTAREA SFINTEI CRUCI

CALEA DESĂVÂRȘIRII

Revistă de spiritualitatea și de cultură creștină a Societății
„EPISCOP DR. IOAN SUCIU”
Anul XVII Nr. 9 (201) septembrie 2010

Început de an școlar

Mărturisim că an de an, de-o viață, în fiecare toamnă, la începutul anului școlar, re trăim aceeași emoție. Prima zi de școală e ca o regăsire a noastră înșine în învălmășeala din curtea școlii, cu elevi de toate clasele, de la cei mai mici până la adolescenți, cu părinți și profesori. E revărsare de flori, e bucurie, e speranță și, abia simțită, o neliniște... Și fireștile întrebări: „Vor fi profesorii *apostolii* respectați fără să fie temuți?” și „Vor fi elevii capabili de efortul necesar să asimileze cunoștințele care să le îmbogățească inteligența și cultura?” Creșterea interioară a elevului, maturizarea lui, educația lui nu e voie să fie lăsate la întâmplare, familia și școala au această responsabilitate.

La terminarea liceului personalitatea tânărului trebuie să fie deja bine conturată, complexă, armonioasă. De asemenea, trebuie să aibă capacitatea de a continua efortul de autoformare, să stăpânească cultura generală cu imaginea diviziunilor istorice - antichitate, epoca medievală și modernă, cea contemporană - și, în sinteză, să cunoască valorile artei, literaturii, filozofiei și a științelor. Să-l cunoască pe Dumnezeu, să trăiască credința, să cunoască trecutul Bisericii sale și jertfele înaintașilor. Să aibă idealuri, să fie un continuator și un vizionar. Comportamentul să includă respectul față de ceilalți, bunul-simț și o notă de eleganță. La aceasta contribuie toate disciplinele, dar cu deosebire limba și literatura română și universală, care aduc un fond adânc de umanitate, modele umane de excepție, idealurile cele mai înalte. O singură cale face din tânăr posesorul unui astfel de tezaur: cititul cărților (nu poate fi înlocuit ce cititul pe Internet). Profesorii de română au datoria de a crea elevilor deprinderea de a citi. Dar numai ei? Nicolae Manolescu ne mărturisește că „*gustul sau, mai rar, patima lecturii se formează cu mare greutate...*”. Și tot același profesor amintește rolul esențial al familiei, pentru că „*cititorul se face; iar lectura se învață*”. Și din experiența sa de la catedră ne spune că, privindu-și doar studenții, își dădea seama dacă au copilarit în case cu biblioteci sau fără, pentru că „*trăitul între cărți lasă urme vizibile cu ochiul liber*”. În cărți tânărul poate căuta destinul care să-l îndreptățească „*să trăiască la înălțimea unui ideal maxim*”. Cartea îi deschide cititorului calea de a construi în jurul ei, îi formează chipul simțirii și al gândirii.

A stăpâni arta comunicării presupune muncă îndelungată, supravegherea de sine și corectarea, în timpul școlii, din partea profesorilor. Și să nu uităm că „*timpul nu cruță nimic din ceea ce a fost făcut fără el...*”

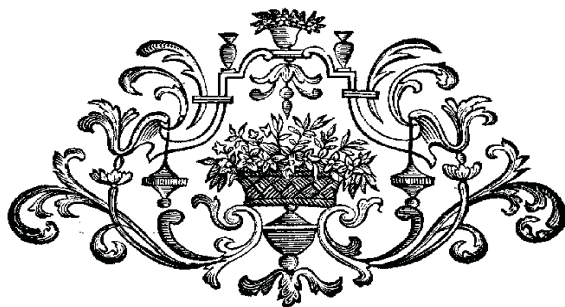
Episcopul Ioan Suci, dădea elevilor săi, la început de an școlar, o veche formulă de trăire, un consemn la deschiderea unui nou an de muncă, pe care îl preluăm și noi pentru tinerii noștri, deviza benedictină: „**Ora et labora - Te roagă și muncește!**”

CALEA DESĂVÂRȘIRII

Despre mortificare

Cel mai bun aur nu este cel ce se găsește pe suprafața pământului, ci cel ce este ascuns în scobitura minelor și a măruntaielor ei. Tot așa, adevărata bucurie și adevărata mulțumire constau în a avea conștiința curată, în a disprețui tot ce este trecător și a-ți înălța sufletul deasupra tuturor lucrurilor pământești.

Părintele spiritual
din Alfonso Rodriquez, SJ
“Calea Desăvârșirii Creștine”, vol. I,
Oradea 1933

SUMAR

Editorial.....	2	Pagini bilingve.....	10
Râvnește și fii atotputernic!.....	4	Despre ex-voto.....	12
Să ne rugăm.....	5	Lourdes.....	14
“Fiul meu, ia-mă cu tine!”.....	6	“Edith Stein”.....	15
Sora Tereza de Calcutta	8	Papa Paul al VI-lea.....	20

Râvnește și fii atotputernic!

- Veșnica actualitate a rugăciunii -

Prin rugăciune nu mă împărtășesc doar de atotputernicia divină, ci și de *omniprezența* dumnezeiască. Eu sunt și lucrez acolo unde se împlinește ruga. De față sunt lângă misionarul care muncește din greu prin Alasca, în furtuna pe care o susține când își mână câinii de la sanie pe întinderile albe spre fiii sufletești, dacă mă rog pentru el; de față sunt la ecuator, lângă pigmeii naivi, în mijlocul pădurilor virgine, când mă rog pentru ei; întind o mână de ajutor sufletului în ispită, vieții în agonie, păcătosului spre întoarcere, apostolului spre propovăduire, neamului spre biruire în bine și dreptate, când mă rog. Prezența mea devine lucrătoare până și în locul curățitor al Purgatorului, în lumea de dincolo de granițele morții. Și sunt de față pretutindeni cu puterea lucrătoare a rugii mele. Dumnezeu ne-a îndemnat cu atâta insistență chiar, să ne rugăm, să cerem, dacă nu ar fi „dispus” să ne acorde ceea ce cerem. Acolo suntem lucrând binefaceri unde se plinește ruga noastră.

În miez de noapte mama se deșteaptă la o șoaptă dulce și precisă:

- „Te scoală și te roagă, copilul tău este într-o mare primejdie!”

Femeia se ridică din pat și se așează în genunchi și se roagă

îndelungat pentru fiul ei plecat în război, departe, în alt continent.

În aceeași noapte, la aceeași oră, la o depărtare de mii de kilometri, copilul ostaș este salvat din ghiarele sigure ale morții, ca printr-un miracol, acolo unde au sucombat mulți camarazi de-ai lui de arme. Ruga Mamei a dus-o lângă fiul ei pe care l-a păzit. Mama își apără fiul de la moarte; era lângă el cu ocrotirea ei.

Îmi stă la îndemână o astfel de măreție care mă așează alături de Dumnezeu. Nu am decât să mi-o însușesc.

Episcop Ioan Suci

„Fiul meu, ia-mă cu tine!”

În decursul veacurilor, Sfânta Fecioară Maria, prin aparițiile sale în nenumărate locuri, a transmis lumii mulțime de mesaje.

Aparițiile sunt fenomene religioase în care un personaj ceresc, de dincolo de lume, venerat de adeptii unei religii, se manifestă vizibil într-un anumit loc. Cei cărora li se arată se numesc „vizionari” sau „văzători”.

Aparițiile religioase sunt fenomene extraordinare care nu pot fi explicate în mod științific (vindecări miraculoase sau anumite fenomene cerești).

În Sfânta Scriptură ne sunt prezentate astfel de apariții - cele ale lui Isus după Înviere, în fața ucenicilor, a femeilor purtătoare de mir și vindecări miraculoase.

În Vechiul Testament, în Exod 3, 1-4, avem arătarea într-o pară de foc ce iese dintr-un rug care ardea și ni se mistuia.

Despre aparițiile Sfintei Fecioare putem spune că sunt vechi ca și Biserica. Sfântul Grigore de Nisa (335-394) relatează apariția Sfintei Fecioare, la anul 240, Sfântul Grigore Taumaturgul.

Aparițiile Preacuratei au fost mai numeroase în special după reforma religioasă a lui Martin Luther (1483-1546).

Prin aparițiile sale Sfintei Fecioară transmite oamenilor diferite

mesaje, dovedind în acest fel că „*Ea e profetul timpurilor noi*”. Din secolul al XIX-lea au fost consemnate peste 160 de apariții, o parte din ele fiind recunoscute oficial de Biserică, cum sunt cele din Rue du Bac, Paris (1830), când Fecioara a apărut călugăriței Ecaterina Laboure și i-a cerut să facă o Medalie, arătându-i modelul: este Medalia Miraculoasă atât de răspândită și puternică. Apoi aparițiile de la Salette (1846), Lourdes (1858), Fatima (1917), Guadalupe, în Mexic (1531) etc.

(continuare în pag. 6)

Cât despre aparițiile de la Seuca, 4 decembrie 1998, credincioasei Rozalia Maria, fenomenul e atent monitorizat de Arhiepiscopia Romano-Catolică de Alba Iulia.

Inviazia tătarilor în Kiev a avut loc cam în același timp cu invazia tătarilor în Oradea (1241), relatată de Canonical italian Rogerius în „*Miserabile Carmen*” (un cartier din Oradea îi poartă numele: Cartierul Rogerius).

Intrarea și ravagiile tătarilor în Kiev au fost teribile. Paroh în Kiev era Sfântul Iacint (+1257). Când catedrala ardea, Sfântul Iacint se refugiază luând și Sfântul Sacrament (Viatic). Ieșind prin foc și fum, Sfântul Iacint aude o voce: „*Fiul meu Iacint, ia-mă și pe mine!*” Era glasul Sfintei Fecioare. „*Cum aș putea? Ești așa de grea!*” răspunse Sfântul. Statuia repeta cererea: „*Fiul meu, îți voi ușura povara*”. Sfântul se întoarce, ia statuia și Sfânta Cuminecătură de pe altar. Într-o mână ducea Sfânta Cuminecătură, în cealaltă ducea statuia Maicii Domnului. Și iată că nu simțea nicio greutate. Reușește să treacă Niprul, ajunge la Cracovia și, în biserica benedictină, așează statuia miraculoasă a Sfintei Fecioare.

Frați și surori întru credință, și nu numai, treceți prin viață... Multe primejdii vă înconjoară, dar

voi nu auziți glasul dulce al Sfintei Fecioare: „*Fiul meu, fica mea, ia-mă cu tine?*” Nu te apăra cu prea multe greutate. După cum Atotputernicul a dat păsărilor aripi cu care să se poată ridica în văzduh, tot așa, când Domnul și Dumnezeu nostru, de pe Cruce, ne-a dat-o de mamă pe Măicuța Sfântă, nu ne-a dat-o spre greutate. O, Cel care ne-a creat cunoaște bine inima noastră. El știe ce mare lipsă avem noi de Ea. Vai de copiii orfani! Vai de copiii fără măicuță! Sărmanii, umblă nespălați, flămânzi... Parcă pentru ei soarele nu mai răsare, nici primăvara nu mai vine. Pentru ei nu mai sunt nici flori, nici fluturi. N-au măicuță, n-au pe nimeni.

Isus a știut toate acestea și ne-a dat în grija Maicii Sfinte. „*Femeie, iată fiul tău! Fiule, iată mama ta!* (Ioan 19,27).

Ia și tu cu tine pe Maica Sfântă în casa ta. Sub ochii ei să lucrezi, să adormi... Ai la tine Sfântul Rozar? Medalia Miraculoasă? Cinsteste-o zilnic pe Maria rostind Rozarul, Paraclisul. Sau spune zilnic de trei ori Născătoare de Dumnezeu.

Dacă vei fi cu adevărat fiul Mariei, cu siguranță te vei mântui. Căci despre Maica Sfântă sunt scrise cuvintele: „*Cel ce mă află pe mine află viața și mântuirea ce o va dobândi de la Domnul*” (Cartea profeților, 8,35).

Pr. I. Erdeli

Sora Tereza de Calcutta ar fi avut 100 de ani...

Motto: „Eu nu mă întreb ce a făcut Maica Tereza pentru India și pentru omenirea întreagă. Spun doar că a urmat inspirația venită de Sus, și ne-a forțat să o urmăm”.

Michael Gomes

„Are darul înăscut de a-i face mai buni pe cei care se apropie de ea”.

Franca Zambonini

Cu o lună în urmă, Sora Tereza de Calcutta, Agnes Ganxa Bojaxhiu, de origine albaneză-aromâncă, ar fi împlinit 100 de ani. S-a născut la Scopje (Macedonia), la 26 august 1910.

Centenarul nașterii sale este sărbătorit în lumea catolică, în Albania, de întregul episcopat, printr-un pelerinaj național, Kososvo a proclamat anul „2010 - Anul Maicii Tereza”. În India celebrările au început la 17 august, la casa Misionarelor Carității, înaintea deschiderii oficiale a Centenarului care urma să aibă loc la 28 august, la New Delhi, în prezența Președintelui Statului.

Scriitorul italian Alessandro Baricco susține că „*Simfonia a noua*” a lui Beethoven, în zilele noastre, este una dintre cele mai înalte și solide citadele ale umanismului. Urmându-i gândirea, credem că *viața exemplară* a Terezei de Calcutta este și ea o astfel de citadelă, un model. E adevărat, oamenii i-au recunoscut valoarea, în 1979 i-a fost acordat Premiul Nobel pentru Pace, iar Papa Ioan Paul al II-lea, în octombrie 2003, la șase ani de la stingerea ei din viață, a beatificat-o.

Se poate crede că modelul unei astfel de vieți este prea înalt. Și totuși...

Realitățile lumii noastre de azi ne trimit la un astfel de model de viață, ne obligă chiar. Trăim în plin postmodernism, în care valorile umaniste sunt tot mai mult uitate, universul cunoașterii multora este

(continuare în pag. 8)

(urmare din pag. 7)

din ce în ce mai sărac, în el intră: fotbalul (dar nu valoarea sportului, ci înverșunata și violenta înfruntare dintre suporterii), fotomodelul, computerul, informația prin mass-media, vulgaritatea, obrăznicia, în timp ce forța și sensul vieții sunt pierdute, sacralul este „pulverizat”, domnia relativismului, tot mai apăsătoare.

În eseu „Despre conștiință”, Joseph Cardinal Ratzinger, Papa Benedict al XVI-lea, susține că ceea ce ne salvează de la relativismul moral sunt o serie de factori, dintre care amintește: *conștiința, experiența împărtășită în comun de comunitatea din care facem parte și voința lui Dumnezeu revelată nouă.*

Conștiința și legea morală ne sunt date de Dumnezeu, cât și înclinația fundamentală de a face binele și de a evita răul.

Viața Terezei de Calcutta poate mișca conștiința noastră, cunoscând-o, putem descoperi cum să facem binele. Sfintei călugărițe îi plăcea să citeze proverbul: „E mai bine să aprinzi o lumânare decât să blestemi întunericul”. Avându-l pe Dumnezeu în noi, nu trebuie decât „să acționăm ca și când totul ar depinde de noi... dar să-i lăsăm restul lui Dumnezeu”. Și binele îl vom putea înfăptui, preluând modelul umilei călugărițe, doar atunci *când ne vom transforma pe noi înșine într-o Evanghelie vie.* Fundamentul operei Maicii Tereza a

fost trăirea Evangheliei. Sfânta Tereza ne face însă atenți: „Nu căutați acțiuni spectaculoase. Ceea ce contează este dăruirea voastră personală. Ceea ce contează este măsura iubirii pe care o puneți în fiecare gest al vostru [...]. Dacă ai ajuta o singură persoană, ar fi deja suficient... Isus ar fi murit pentru o singură persoană. Fiți fideli în lucrurile mici, pentru că în ele rezidă forța voastră. Pentru Dumnezeu nimic nu este mic (Franca Zambonini, „Tereza de Calcutta - Creionul lui Dumnezeu”, Ed. Pauline, București, 2003, p.88).

Comunitatea în care trăim „ne
(continuare în pag. 9)

(urmare din pag. 8)

formează și ne scoate din noi înșine”, ne spune Papa Benedict al XVI-lea. Și amintește de comunitatea din Bavaria care l-a modelat, l-a format. Oamenii locului, catolici, erau de o cinste care ni se pare azi ireală: trecând pe lângă un lan de căpșuni, puteai culege oricâți. Într-o cutiuță de la marginea lanului, introduceai moneda pentru căpșunile culese...

Maica Tereza ne amintește importanța familiei, a legăturilor puternice ce trebuie să existe: *„Am fost mereu foarte uniți... Trăiam unii pentru ceilalți”*. Rolul mamei a fost esențial: *... Mama mea era o femeie sfântă. Ne-a educat în iubire față de Dumnezeu și față de aproapele. Ne-a învățat să-L iubim pe Dumnezeu mai presus de toate [...]. Ne spunea că trebuie să facem binele fără să atragem atenția, cu aceeași naturalețe cu care arunci o piatră în mare* (Op. cit., p.152). În intervențiile sale, Tereza obișnuia să repete că, dacă lumea de azi cunoaște dezordinea și suferința,

este din cauza lipsei de iubire din familie. Și, atunci când nu mai este timp pentru proprii noștri copii, cum o să fie pentru semenii noștri?

Comunitatea, Biserica Catolică, în care s-a format Maica Tereza de Calcutta, posedă un stil de viață care a înmagazinat experiența spirituală a tuturor generațiilor anterioare, *„experiențele lucrurilor care pot clădi o societate sau o pot dărâma”*. Preoții parohiei i-au întărit credința și morala creștină, acestea fiind regăsite în viața celor din jur. Tot ei, preoții, i-au descoperit vocația și au condus-o spre împlinirea ei.

Tereza, fragila ființă umană, a reușit să pătrundă secretul înțelepciunii divine, înțelepciune ce se resimte în fiecare gest, în fiecare cuvânt, în fiecare acțiune întreprinsă de-a lungul vieții. Noi nu suntem sfinți, Tereza este... Dar, putem fi, după exemplul ei, lumina lui Isus pentru ceilalți. Făcându-L cunoscut nu prin cuvinte, ci prin prezența și forța faptelor noastre.

La 100 de ani de la nașterea ei și în fiecare zi să-I mulțumim lui Dumnezeu că am avut-o între noi. Și tot în fiecare zi, și la fiecare faptă a noastră, să spunem ca Maica Tereza: *„Ceea ce facem este mai puțin/ decât o picătură într-un ocean. Dar fără această picătură,/ oceanului i-ar lipsi ceva”*.

O.B.

Association des Amis de l'Église Gréco-Catholique de Roumanie, Blaj

„C'est ce que derange qui fait vivre”

Cardinal Alexandru Todea

Oradea

Le licee-évêché, ou ils laissent tout le reste du chargement, occupe la moitié de l'immense bâtiment qui fut sa propriété jusqu'en 1948. Dans l'autre moitié est installée une école d'Etat, puis, dans le prolongement se trouve la cathédrale encore occupée...

De la retour en France, François et Jacques prennent conscience qu'ils dispersent leurs faibles forces dans un océan de besoins humanitaires. D'autres nombreuses associations y pourvoient et c'est bien ainsi, car il y a des situations d'extrême urgence. Ils pensent, comme Vaclav Havel, le nouveau président de la Tchécoslovaquie, que: *„l'aide de l'Occident ne doit pas se limiter a de l'argent, elle doit être aussi politique, morale et spirituelle”*. Leurs efforts ne pourraient-ils pas être beaucoup plus efficaces s'ils portaient essentiellement sur la formation? Or, les Greco-Catholiques, qui ont perdu et qui ont supporté plus que tous les autres la persécution pendant 40 ans, leur semblent les plus pur, ou tout du moins les moins poules, donc le plus capables et les plus motivés pour prendre en main le redressement de leur pays, ou pour former ceux qui en auront la charge. Ils décident alors: de limiter leurs envois au mobilier (y compris les machines de bureau) et aux **livres de formation théologique et spirituelle** qui manquent cruellement dans les séminaires...Accessoirement les médicaments qui leur sont demandés, car ils restent rares et très chères! Des chercher a développer des relations entre l'Eglise de France et l'Eglise Gréco-Catholique de Roumanie. Dans ce but, ce serait formidable d'être accompagné par un évêque français au cours de prochains voyages!

(a suivre)

Asociația „Prietenii Bisericii Greco-Catolice Române”, Blaj

„Ceea ce ne deranjează ne face să trăim”

Cardinal Alexandru Todea

Oradea

Liceul-episcopie, unde au lăsat încărcătura rămasă, ocupă jumătate din imensa clădire care a fost până în 1948 proprietatea Bisericii Greco-Catolice. În jumătatea cealaltă din clădire este o școală de stat, apoi, în prelungire, este Catedrala încă ocupată...

La reîntoarcerea în Franța, Francois și Jacques au fost conștienți că depășindu-și limitele, forțele lor se vor îndrepta spre un ocean de nevoi umanitare. Alături de alte asociații care ajută, și e bine astfel, vor fi și ei, căci acolo situația este extrem de urgentă. Se gândeau ca Vaclav Havel, noul Președinte al Cehoslovaciei, că *„ajutorul Occidentului nu trebuie să se limiteze la bani, el trebuie să fie de asemenea politic, moral și spiritual”*. Eforturile lor nu vor putea fi mai eficace dacă se vor îndrepta mai ales spre formare? Or, greco-catolicii care au pierdut totul, care au suportat mai mult decât alții persecuția timp de 40 de ani, lor li se păreau cei mai puri sau cei mai puțini poluați, deci cei mai capabili și mai motivați pentru a lua în mâini redresarea țării lor sau pentru a forma pe aceia care vor face schimbarea. Așadar, au decis să limiteze trimiterea de mobilier (aparate de birou) și să **livreze formația teologică și spirituală** aproape cu totul absentă din seminarii... Adăugând medicamentele care le erau cerute, căci ele erau rare și foarte scumpe! De asemenea, a căuta să dezvolte relații între Biserica din Franța și Biserica Greco-Catolică Română. În acest scop va fi formidabil de a fi însoțiți de către un Episcop francez în cursul primului voiaj.

(va urma)

Despre ex-voto

Un ex-voto este un obiect sau o inscripție, datorită ca semn de mulțumire unei biserici de către o persoană a căreia i-au fost îndeplinite rugăciunile.

Un astfel de obiect votiv din bronz, datat din secolul IV e.n. și găsit la Biertan în județul Sibiu, constituie una dintre dovezile sigure ale continuității populației creștine de origine dacoromana pe teritoriul nostru. Textul original latin este EGO ZENOVIVS VOTUM POSUI, în traducere, EU ZENOVIVS AM OFERIT ACEST DAR (<http://ro.wikipedia.org/wiki/DonariulțdețlațBiertan>).

Ex-voto-mare parte a patrimoniului nostru bisericesc este provenită din donații. În bisericile și mănăstirile de rit bizantin se pot întâlni inscripții votive pe obiectele de cult (prapori, etc.) și chiar pe elementele arhitecturale. Icoane, broderii lucrate personal de mâini domnești, tapițerii, covoare scumpe, tipărituri, multe dintre ele însoțite de numele donatorilor, abundă în muzeele mănăstirilor moldovenești. Pe lângă lucrările executate la comandă, mănăstirea Agapia păstrează și tablouri donate de Nicolae Grigorescu.

Multe biserici romano-catolice au introdus tradiția organizării unor galerii speciale pentru expunerea ex-voto-urilor primite de-a lungul timpului de la credincioși.

În România, o astfel de galerie,

care impresionează prin autenticitatea și dramatismul situațiilor de viață prezentate, poate fi vizitată la Mănăstirea Maria Radna din Lipova, județul Arad (<http://ro.mariaradna.com>). Acest loc de pelerinaj vestit, este plasat într-o poziție cheie a văii Mureșului, între Munții Zarandului și Podgoria Aradului, loc încărcat de istorie și locuit încă din paleolitic, așa cum o atestă descoperirile arheologice de pe valea Cladovei, aflată în imediata apropiere, precum și din alte situri.

Corelația dintre ex-voto și pelerinaj nu este întâmplătoare, donarea unui ex-voto poate fi privită și ca o împlinire a unui act de pelerinaj, o „semnătură” materială a celui care

(continuare în pag. 13)

și-a îndeplinit călătoria inițiată și săvârșită din motive pur spirituale.

Bucurându-se și de un acces extrem de comod - șosea internațională și tren – mănăstirea Maria Radna este însuflețită de prezența miilor de pelerini mai ales de 15 August, iar donațiile acestora îmbogățesc neîncetat muzeul votiv.

Un alt loc asemănător, care se distinge și printr-un muzeu votiv, se află pe unul dintre munții care domină Principatul Monaco de pe Coasta de Azur: este vestitul loc de pelerinaj marian Notre-Dame de Laghet (dioceza de Nice). Contrastul dintre luxul și exuberanța Coastei de Azur și mai ales al perlei sale, orașul Monte-Carlo, și austeritatea complexului medieval din Laghet, este uriaș. Ele sunt despărțite nu doar de câțiva kilometri de serpentine care se cațără pe Alpii Maritimi ci de o întreagă filozofie de viață. O capelă modestă, ridicată inițial de câțiva săteni și de ciobanii lor, a fost dezvoltată cu timpul, ajungând astăzi un loc de rugăciune în care se regăsesc,

la fel de modești în aceeași adorație, și bogatul și săracul.

Deși în sânul ritului romano-catolic se bucură de o prețuire deosebită, obiceiul donării ex-voto-urilor nu este un monopol romano-catolic și nici măcar creștin, el putând fi regăsit sub diferite forme și în practicile altor mari curente religioase, și chiar în manifestări care nu au nimic de a face cu sentimentul religios – cum ar fi de exemplu adevăratul cult creat în jurul unor personalități de genul Elvis Presley.

De altfel chiar și în biserica romano-catolică, obiectele donate de credincioși sunt de o diversitate și de o originalitate uimitoare. În biserica Notre-Dame de la Garde din Marsilia, Franța, pe lângă obișnuitele picturi sau goblenuri se pot găsi cârjele unor bolnavi vindecați, medalii ale luptătorilor veterani, machete de corăbii și chiar tricouri ale unor fotbaliști celebri, desigur jucători ai echipei Olympique Marseille. Un ex-voto este fructul unor trăiri sincere, intense și personale și nu trebuie să ne mire prea mult aceste efuziuni sentimentale care contrastează cu atmosfera în general rezervată care este proprie lăcașurilor de cult.

Elementul comun galeriilor votive, așa cum se remarcă și din exemplificările de mai sus, este mai presus de orice, adorarea Sfintei Fecioare Maria.

Marius BĂLAȘ

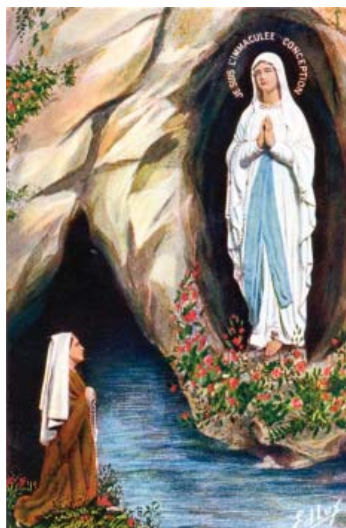
Lourdes, 15 august 2010

Dintre toate darurile minunate primite de ziua Sfintei Maria, cel mai valoros l-am primit în acest an, când am sărbătorit la... Lourdes. A fost un post, un pelerinaj și o sărbătoare sub semnul bucuriei. Mulțumesc Preacuratei!

Fiecare dintre noi avem dorințele, așteptările, speranțele noastre atunci când ne pregătim pentru o mare sărbătoare. Sunt multe, sunt puține,... oricum sunt ale noastre și sperăm din tot sufletul că sunt bune și Dumnezeu va dori să ni le îplinească. Mie mi s-a împlinit neașteptat de simplu și de frumos acest dor chiar de ziua onomasticii.

Darul a fost bogat și a venit mai ales prin oameni. Pelerinajul a fost organizat din Cluj. Noi, orădenii, am fost doar cinci. Ce oameni minunați am cunoscut! Senini, calmi, veseli și politicoși, răbdători, plini de entuziasm, prietenoși... Printre ei, doi copii-adolescenți minunați, cum orice părinte sau educator și i-ar dori, două tinere călugărițe, hărăuite în toate, doi soți pelerini-mărturisitori ai miracolelor Maicii Sfinte la Medjugorje, care au publicat deja patru volume de astfel de mărturii ale românilor dăruțiți, ... un autocar plin de oameni diferiți, dar uniți într-o comună speranță, Lourdes!

Ca niște adevărați creștini, am reușit să parcurgem împreună un drum lung rugându-ne, cântând, povestind,

dând mărturii din experiențele altor pelerinaje, din trăiri personale, etc. Cu cei de aici, ne știam din vedere, sau din alte călătorii sfinte, dar acum ne-am apropiat cu adevărat, iar pe cei întâlniți pentru prima dată, aveam impresia că îi știam demult... „Oriunde oamenii se roagă împreună, Dumnezeu Își îplinește lucrarea” și dăruiește acea comuniune fraternă care ne este menirea, deci... bucuria .

Lourdes, Franța, sanctuarul cel mai cunoscut pentru miracolele de vindecare, pentru dobândirea darului convertirii, acolo unde Maria, Maica Sfântă s-a mărturisit ca Imaculata Concepțiune, confirmând noul adevăr de credință, unde vizionara Bernadetta, o fetiță sărmană, bolnăvicioasă, de 14 ani, s-a recunoscut pe sine merituoasă

(continuare în pag. 15)

doar în ignoranță, în neînsemnătate, și a îmbrățișat fără răgaz mesajul Cerului luând crucea ispășirii pentru păcătoși... Lourdes este locul din care nimeni nu pleacă nedăruit.

Mi-a fost dat să văd acolo, în fața grotei aparițiilor, cum arată iubirea plină de duioșie a unui părinte față de copila bolnavă. Nu cred să uit vreodată acea lumină din ochi, acel chip, acel zâmbet preaplin de IUBIRE. Față de un bolnav în scaunul de suferință suntem obișnuiți să simțim și să arătăm îndurerare, revoltă neputincioasă, compasiune, milă, detașarea celui sănătos, care speră să poată ajuta... Nimic din acestea pe chipul și în privirea celui părinte. Era întru totul iubire duioasă, gingășie și fericită dăruire **fiindcă o prezenta copilei sale pe Maria, Mama tuturor copiilor, care iubește și dăruiește totul.** Copila, o adolescentă slăbuță, mică, palidă, în scaunul ei cu rotile, radia aceeași fericire plină de duioasă încredere. Am crezut că i-am urmărit cu privirea fiindcă mi-au atras atenția prin sărăcia veșmintelor, a scaunului cu rotile și pașii hotărâți, grăbiți ai tatălui de a găsi un loc cât mai aproape de Grotă Sfântă..., dar mulțumesc Îngerului meu Păzitor că m-a tras de pe banca pe care stăteam și m-a apropiat de ei. Acolo, în fața Fecioarei Maria de pe stânca din Massabielle, am primit eu darul. Alături de cei mai frumoși și mai fericiți pelerini din Lourdes, ne-am bucurat de prezența Mamei.

Maria-MirelaFilimon

„Edith Stein”

În ciclul „Viețile sfinților”, Editura Sapientia, Iași, 2004, a publicat cartea lui Bernard Sese, „*Edith Stein*”, prefațată de Dominique Poirot, o.c.d., în traducerea prof. Dan Burcea.

Din primele rânduri ale „Prefeței”, Dominique Poirot ne dezvăluie un adevăr tragic care însoțește istoria omenirii: tiranii capabili de genocid pot oricând apărea în istorie, ar fi o inconștiență să se creadă că un nou Hitler și complicii răului nu ar mai putea apărea... Într-un astfel de context, ființa omenească, sacră și de neînlocuit, este cea supusă nedreptății și suferinței. În timpul celui de al Doilea Război Mondial, „*când cerul începe să se întunece*”, prin suferință trăind adevărul, Edith Stein, evreică convertită la catolicism, călugăriță carmelitană cu numele de Tereza-Benedicta a Crucii, ne dă mărturie despre ce înseamnă a fi creștin într-un timp de teroare. A murit la Auschwitz, a fost canonizată în 1998 de Papa Ioan Paul al II-lea și declarată Patroană a Europei alături de Sf. Brigita și Sf. Ecaterina de Siena.

Edith Stein s-a născut la Breslau, la 12 octombrie 1891, este al unsprezecelea copil într-o familie evreiască. Tatăl, Siegfried Stein, era neguțător de lemne. Edith nu avea nici doi ani când își pierde părintele. Pentru a-și putea întreține familia numeroasă,

(continuare în pag. 16)

(urmare din pag. 15)

mama, cu deosebită energie, continuă afacerea soțului ei. Își educă cu severitate copiii în religia iudaică în care o convertire la catolicism pare de neînchipuit.

Din timpul liceului, Edith manifestă un interes deosebit pentru studiu, dar sunt și anii în care își pierde credința și devine atee. După cum mărturisește, „*setea de adevăr era singura mea rugăciune*”, dar această sete va deveni aspirația care o va duce în cele din urmă la Dumnezeu Evangheliei.

La Universitatea din Breslau (1911-1913) studiază filozofia, germana și istoria. Se transferă la Universitatea din Gottingen pentru a-l avea profesor pe filozoful austriac, creatorul fenomenologiei, Edmund Husserl (1859-1938). Preocupările pentru studiul filozofiei o fac de atunci cunoscută, este admisă în „*Societatea de filozofie*” unde va cunoaște intelectuali de prestigiu, printre care pe filozoful Max Scheler (1874-1928), profesor la Universitățile din Jena, Munchen și Koln, a cărui influență va trece dincolo de domeniul filozofiei. Convertit la catolicism, vorbea despre ce înseamnă a fi catolic, era „*purtătorul de cuvânt cu toată scânteierea spiritului său și cu toată elocința lui*” al catolicismului. De aici putem vorbi despre atracția lui Edith Stein spre Biserica Catolică și convertire, favorizate de Max Scheler și de metoda fenomenologică de observare a lucrurilor.

Teza de licență aleasă consta în completarea unei teze a prof. Husserl. Perioada de lucru, concepere și redactare, evidențiază trăsăturile de caracter ale tinerei absolvente: voința implacabilă, ambiția și orgoliul; unele se cereau a fi stăpânite în viitor. Atunci și mai târziu a fost frământată de chinuri interioare, dar a descoperit valoarea adevărului în viață și s-a convins că numai căutarea acestuia trebuie să fie scopul esențial al omului.

Va fi profesoară de liceu pentru scurt timp, iar după obținerea doctoratului va intra în învățământul universitar ca asistentă a prof. Husserl. Cu timpul însă evoluția spirituală și filozofică proprie o va îndepărta de profesor, deși relațiile dintre ei vor fi dintre cele mai bune.

În casa unei prietene convertite, căreia îi murise soțul în Primul Război Mondial, găsește ceea ce nici nu bănuia că ar putea exista: pacea interioară. Mai târziu va mărturisi: „*Aceasta a fost prima mea întâlnire cu Crucea, cu forța divină pe care o conferă celor ce o poartă. Pentru prima oară, Biserica, născută din pătimirea lui Cristos, mi-a apărut în mod vizibil*” (Bernard Sese, „Edith Stein”, Ed. Sapienia, Iași, 2004, p.41).

În 1921, din întâmplare, citește „*Viața Sfintei Tereza scrisă de ea însăși*”, viața Sf. Tereza de Avila (1515-1582). La finalul lecturii descoperă că îndelungata ei căutare

(continuare în pag. 17)

(urmare din pag. 16)

spirituală s-a încheiat. Revelația e totală: „*Iată adevărul!*” mărturisește ea ca un ecou la cuvintele lui Cristos: „*Eu sunt Adevărul, Calea și Viața!*” și se explică: „*Ceea ce nu făcea parte din planurile mele era înscris în planul lui Dumnezeu*”. Probabil că tot atunci a simțit chemarea Carmelului.

A început să-și pregătească convertirea și Botezul. Prin convertire și Botez Edith înțelegea o întâlnire nu cu o idee, ci cu o persoană: „*Drumul credinței ne conduce mai departe decât al cunoașterii filozofice, către Dumnezeu personal și apropiat, către Cel care este atotbiruitor, plin de milostivire, către o certitudine pe care nici o cunoaștere naturală nu o poate oferi*” (Op. cit., p.46). A fost botezată la 1 ianuarie 1922, luând și numele Tereza-Hedwige. Mama și familia privesc convertirea cu rezervă, dar dragostea care îi leagă îi ajută să treacă peste o posibilă ruptură.

Timp de 8 ani va fi profesoară de limba și literatura germană, dar va preda și latina și filozofia, la „Institutul de Învățământ al Mănăstirii Dominicane Sf. Magdalena” din Speyer. Pentru noua profesoară învățământul va fi o formă de apostolat, iar ambianța mănăstirii, o anticipare a vocației. Programul ei este bogat, dar temelia lui este rugăciunea. Cu directorul ei spiritual începe „*drumul perfecțiunii spirituale*”. Se considera cea mai umilă dintre umile: „*Nu sunt decât un instrument în mâna Domnului. Pe oricine vine către mine,*

aș dori să-l conduc către El”, spunea mereu. Ce asemănare în gândire cu celelalte Tereze: Sf. Tereza de Avila, Sf. Tereza de Lisieux și Sf. Tereza de Calcuta!

Aceștia sunt anii când aprofundează doctrina Sf. Tereza de Avila și, la invitația Pr. Erich Przywara (1889-1917), din *Societatea lui Isus*, traduce și publică lucrări ale unor sfinți sau ale unor personalități recunoscute: „*Jurnalul lui J.H. Newman* (1801-1890), „*Quaestiones disputatae de veritate*” a Sf. Toma de Aquino, operă ce tratează despre „*adevăr*”, „*cunoaștere*”, „*binele și setea de bine*”. Publică și studiul comparativ „*De la fenomenologia lui Husserl la filozofia sfântului Toma de Aquino*”. Nimic din ceea ce lucrează nu este străin de vocația sa spirituală și de înțelegerea de „*a practica știința ca pe un cult*”, anticipând astfel gândirea lui Pierre Teilhard du Chardin, care spunea: „*pasiunea de a căuta și de a ști nu este oare o expresie dintre cele mai vii a Religiei și a Misticii?*”

Tot în acest timp este invitată în diferite asociații catolice să țină conferințe și cursuri de perfecționare, vorbește la radio, recunoscut fiind talentul ei retoric. Directorul ei spiritual, benedictinul Dom Raphael Walzer, îi creionează portretul: „*Rar mi-a fost dat să întâlnesc un suflet care să reunească atâtea calități într-unul și același spirit. Și, cu toate acestea, ea era simplitatea*

(continuare în pag. 18)

(urmare din pag. 17)

și naturalul în persoană. Rămăsese foarte feminină, cu o sensibilitate plină de tandrețe, maternă chiar [...] Avea harul misticismului, în adevăratul sens al termenului...” (Op.cit., p.59).

Jacques Maritain (1882-1973) o evocă: „Cum să descriu puritatea, lumina care emana din ființa lui Edith Stein; generozitatea totală pe care o puteai ghici în ea și care trebuie să-și fi purtat roadele în martiriu?” (Op.cit., p.69).

Climatul politic al Europei devine tot mai tensionat odată cu ascensiunea lui Hitler, ajuns, în 1934, în fruntea celui de al treilea Reich. Ideologia rasială a naziștilor, mai ales împotriva evreilor, este tot mai amenințătoare. Destinul lui Edith Stein se conturează tot mai sumbru, este destinul poporului din care face parte, și ea este deplin conștientă: „Am vorbit cu Mântuitorul și i-am spus că știam că a fost pusă crucea sa asupra poporului evreu [...] În ce consta însă purtarea crucii, aceasta nu o știam încă” (Op.cit., p.71).

Chemarea vocației e tot mai puternică, alege intrarea în Carmelul din Koln. Întrebarea e firească: de ce, dintre toate Ordinele, a ales Carmelul? Ea își mărturisește alegerea prin cuvintele: „A fi prezent pentru toți în fața lui Dumnezeu”. „Spiritul Carmelului este iubirea” și ea se vroia „ofrandă pentru cei care trebuiau să lupte în exterior”. Modelul particular ales al vieții religioase va fi Sf. Tereza de Lisieux. În 1934 îmbracă

veșmântul de carmelită devenind Sora Tereza-Benedicta a Crucii (în sens literal: Tereza binecuvântată de Cruce). Aprofundează spiritualitatea Sf. Tereza de Avila și a Sf. Ioan al Crucii, dar superiorii îi cer să nu abandoneze munca intelectuală, deși ea este înclinată rugăciunii și tăcerii. Reia o lucrare mai veche „Putere și act” definitivând-o și publicând-o sub titlu „Ființa finită și ființa eternă”, opera majoră a spiritualității și gândirii ei filozofice. Din corespondență și din lucrările redactate, dintre care amintim „Iubirea Crucii”, se cunoaște viața ei interioară atât din perioada noviciatului, cât și după profesiunea perpetuă (21 aprilie 1938). Imaginea păstrată reflectă o austeritate calmă, o privire atentă și profundă, interiorizare. În mănăstire se remarcă prin atenția acordată celor din jur, din dragoste, căci idealul ei este cuprins în cuvintele Sf. Ioan al Crucii, cuvinte alese ca deviză a vieții în ziua profesiunii: „De acum încolo, singura mea profesie este aceea de a iubi”. Dincolo de zidurile mănăstirii, teroarea nazistă se dezlănțuie peste Europa...

Pentru a fi salvată, în ultima zi a anului 1938 este trimisă la Carmelul din Echt (Olanda). Aici i se alătură și sora sa Roza, convertită și devenită terțiară carmelitană. În această mănăstire a redactat studiul asupra Sf. Ioan al Crucii, „Știința Crucii”. Este ultima sa carte. Ideea centrală a lucrării este unirea în

(continuare în pag. 19)

(urmare din pag. 17)

suferință cu Cristos. Această unire, ce reprezintă însăși esența vocației sale, este cuprinsă, poate, în ultimele ei cuvinte scrise: „*Nu poți să dobândești o știință a Crucii, decât dacă simți crucea în adâncul ființei tale*”.

În timpul tragediei trăită de Europa, Sora Tereza-Benedicta a Crucii se oferă Inimii lui Isus ca „*victimă de ispășire pentru a cere pacea adevărată, pentru ca domnia Anticristului să fie distrusă*”. Ea prefigurează apropierea dintre creștini și evrei realizată de Papa Ioan Paul al II-lea.

Analizând represiunea tot mai dură asupra evreilor, considerați „*apatrizi*”, Philibert Secretan afirmă că datorită legilor antisemite, a genocidului sistematic, „*a soluțiilor finale*” sau „*a distrugerii totale*”, în Olanda, interzicerea acestora de a părăsi țara, surorile Stein erau „*prizoniere ale naziștilor și sortite de ei morții*”. În „*Edith Stein et la Suisse. Chronique d'un asyle manque*” Philibert Secretan concluzionează: „*Nimeni nu le-ar fi putut salva pe surorile Stein*”.

La 2 august 1942, autoritățile germane arestează pe toate călugărițele și călugării „*ne-arieni*”; Edith și sora sa Roza sunt ridicate din mănăstire și, alături de alți mulți deportați, trimise la Auschwitz-Birkenau. Ambele surori au murit prin gazare la 9 august 1942.

În memoria puștinilor supraviețuitori a rămas pentru totdeauna imaginea călugărițelor și călugărilor în veșmintele lor (naziștii socoteau

pe evreii catolici ca pe cei mai mari dușmani), printre care și a Sora Tereza Benedicta, care, senină, împăcată cu soarta, consola și încuraja pe cei mai slabi și li se alătura în rugăciune.

Se poate vorbi și de o neșansă: în toți acești ani Edith Stein nu a încetat să lupte pentru viață. Cererea adresată Guvernului elvețian de a-i accepta intrarea în țară este aprobată la 29 august!!! Din păcate, prea târziu.

Opera scrisă a lui Edith Stein, lucrări filozofice și pedagogice, articole, eseuri, conferințe, traduceri, poezii, este bogată și variată. Este publicată în colecția de „*Opere complete*”, în germană, și tradusă în mare parte în franceză.

Dominique Poirot o.c.d. susține că „*Edith Stein reprezintă un model de rigoare intelectuală, de respect față de oameni, de recunoștință față de moștenirea religioasă a iudaismului*” și, totodată, o trăire a vieții creștine într-un continuu drum al perfecțiunii care atinge martiriul și sfințenia. În ea se recunoaște „*opera Evangheliei lui Dumnezeu, precum și un model perfect de punere în practică al acestuia*”.

Mesajul vieții ei este azi universal. El este prezent în întregul cărții „*Edith Stein*”, motiv pentru care îi recomandăm lectura. Preluându-l, noile generații vor putea trece peste neînțelegeri „*pentru a construi o lume mai dreaptă, mai respectuoasă și mai frățească*”.

Otilia BĂLAȘ

Papa Paul al VI-lea (xv)

Dacă Paul al VI-lea refuza uneori să aprobe vreo cerere, din respect față de celălalt, prefera să negocieze, nu era omul care să se eschiveze din fața responsabilităților și nici nu accepta rupturile brutale. Dimpotrivă, încerca să pătrundă în miezul dificultăților, să fie la curent cu toate problemele, să intre în complexitatea lor, ca în tinerețe, când era spiritualul tinerilor teologi, când participa la competiții sportive și frecventa carierele sărace. Într-o zi a celebrat Sf. Liturghie în mijlocul rulotelor țiganilor. Avea întâlniri chiar și cu șefii țărilor comuniste. Prezența sa era o mărturie mai însemnată decât orice discurs. Considera că a fi între oameni era o formă concretă a iubirii ce le-o purta.

Paul al VI-lea era foarte inteligent, dar, în același timp, și foarte sensibil. Această particularitate l-a făcut să fie foarte aproape de contemporanii săi.

Nefîndoios, Paul al VI-lea avea o fragilitate naturală, aceea a unei inteligențe sclipitoare îmbinate cu o mare sensibilitate. Dar profunda sa credință și responsabilitățile îl făceau să-și depășească fragilitatea și-i dădeau o putere deosebită în luarea deciziilor. Voința îi disciplina impulsurile inimii și sensibilitatea. Această voință s-a manifestat cu o perseverență extraordinară în conduita din timpul

Conciliului Ecumenic Vatican II și în redactarea decretelor reformatoare.

La Papa Paul al VI-lea imaginația era vie și creatoare. Ea îi sugera inițiative, niciodată întâlnite la predecesori. Acestea s-au remarcat în numeroasele sale pelerinaje, în Tara Sfântă, la Istanbul sau la ONU, prin gesturi imprevizibile și profetice. În domeniul ecumenic, a fost cutezător. A prezidat un serviciu religios ecumenic la închiderea Conciliului, a participat la o rugăciune similară la Geneva. Bisericii din Grecia i-a dat relicvele Sf. Andrei păstrate la Roma. La 7 decembrie 1965, a avut loc dubla ridicare solemnă și simultană a excomunicărilor, a Romei și a Constantinopolului, în cadrul unei ceremonii spectaculoase, destinate să marcheze sufletele și să șteargă din „Memoria Bisericii” anatemele reciproce din 1054. Din partea Papei Paul al VI-lea nu a fost doar o simplă punere în scenă, ci reflectarea sensului frumos și generos al actului întreprins.

Paul al VI-lea a fost un adevărat artist. El este acela care a deschis un muzeu al artei contemporane la Vatican, un fapt pus în serviciul sufletului. Dacă el posedea frumusețea gestului, inima îi dicta mișcarea. Paul al VI-lea avea adesea cele mai delicate atenții față de prietenii săi, de colaboratori, de oaspeții săi, de toți cei pe care îi întâlnea, de cei loviți de soartă și nefericiți. (va urma)